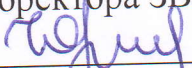

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Кафедра терапевтичної стоматології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. проректора ЗВО з наукової роботи,

 Валентина ЧОРНА

« 28 » серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни ВК 4.2

ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

підготовки доктора філософії

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

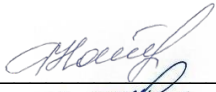
спеціальності 221 Стоматологія

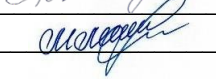
(шифр і назва спеціальності)

2026 рік

Робоча програма освітнього компонента «Терапевтична стоматологія» підготовки фахівців
третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
«26» серпня 2026 р., 39 с.

Розробники:

к.мед.н, доцент Наталія ГАДЖУЛА

д.мед.н., професор Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри терапевтичної стоматології
Протокол від «26» серпня 2026 р. № 1

Завідувач кафедри терапевтичної стоматології

д.мед.н., професор Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА

«26» серпня 2026 року

Схвалено методичною радою стоматологічних дисциплін
Протокол від «27 серпня» 2026 р. № 1

Голова Сергій ШУВАЛОВ
«27» серпня 2026 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» складена відповідно до ОНП «Стоматологія» (2023), третього рівня вищої освіти (доктор філософії) галузі знань 22 Охорона здоров'я, освітньо-наукової програми Стоматологія відповідно до Стандарту вищої освіти спеціальності 221 Стоматологія.

Анотація навчальної дисципліни

Програма дисципліни «Терапевтична стоматологія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів третього (доктор філософії) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, навчального плану підготовки фахівців третього (доктор філософії) рівня вищої освіти,

галузі знань (22 Охорона здоров'я), спеціальності (221 Стоматологія).

Дисципліна є вибіркоvim компонентом освітньо-наукової програми «Стоматологія», циклу професійної підготовки доктора філософії, розрахована на 8 кредитів, які здобувачі освіти засвоюють протягом 3-6 семестрів на 2-3 роках навчання.

Основним фокусом програми є поглиблене вивчення сучасних наукових підходів до етіології, патогенезу, діагностики, профілактики та лікування захворювань твердих тканин зубів, ендодонта, пародонта і слизової оболонки порожнини рота.

Предметним напрямком програми є профілактика, діагностика, клінічні особливості та комплексне лікування різних патологічних станів у стоматології. Програма орієнтована на отримання знань про сучасні концепції розвитку стоматологічних захворювань, новітні методи їх діагностики та лікування, принципи диференційної діагностики, оцінювання ефективності лікувально-профілактичних заходів і прогнозування результатів лікування, формування умінь та навичок критичного аналізу наукових даних, обґрунтування клінічних рішень і застосування сучасних наукових досягнень у дослідницькій діяльності.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-наукової програми «Стоматологія» підготовки фахівців третього рівня (доктор філософії) вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 221 Стоматологія, навчального плану спеціальності 221 Стоматологія на 2023-2027 навчальний рік,

Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

1. Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

2. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: практичні заняття, самостійна робота аспірантів, медична (лабораторна) практика.
3. Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі іспиту згідно з навчальним планом для спеціальності 221 Стоматологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є профілактика, діагностика, клінічні особливості та комплексне лікування різних патологічних станів у стоматології.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни “Терапевтична стоматологія” здійснюється, коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на II рівні вищої освіти, а також дисциплін: Сучасна стоматологія, Історія філософії, як методологічна основа розвитку науки та цивілізації, Англійська мова у науково-медичному спілкуванні, Написання, фінансування та управління

науковими проектами, реєстрація прав інтелектуальної власності, Медична статистика, Публікаційна активність та наукометричні бази даних, Медична етика та деонтологія, Мова сучасного наукового тексту, Академічна доброчесність, Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, Психолого-педагогічні основи навчальної діяльності, Педагогічна практика, з якими інтегрується програма терапевтичної стоматології. У свою чергу, Терапевтична стоматологія формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних спеціалізованих дисциплін (Хірургічна стоматологія, Стоматологія дитячого віку, Ортопедична стоматологія, Цифрові технології в стоматології), а також інших дисциплін (Клінічна фармакологія, Клінічна фізіологія, патофізіологія, медична генетика, Клінічна біохімія та мікробіологія, Клінічна морфологія, Побічна дія ліків, Профілактика сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами, Психогігієна та актуальні проблеми університетської гігієни).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Терапевтична стоматологія” є здобуття аспірантами знань, навичок та вмінь, достатніх для продукування нових ідей, виконання оригінального наукового дослідження, отримання нових фактів та їх впровадження у практичну стоматологію, науково-педагогічну діяльність та інші сфери життя.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Терапевтична стоматологія” є формування системи знань, професійних умінь, педагогічної майстерності, дослідницько-інноваційної діяльності та практичних навичок під час ведення пацієнтів у клініці терапевтичної стоматології.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна: *Інтегральна компетентність (ІК):* Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв’язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05. Здатність до підвищення професійної кваліфікації.

ЗК06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проекти.

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та інноваційних проектів у сфері стоматології усно і письмово державною мовою та однією з офіційних мов Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров’я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.

СК06. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

- СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.
- СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
- СК09. Володіння сучасними методами наукового дослідження.
- СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.
- СК11. Здатність брати участь у нарадах, професійних об'єднаннях, наукових конференціях, форумах, конгресах, засіданнях наукових товариств, стажуваннях та мобільності.
- СК12. Здатність до лідерства, керування колективом. Лідерство у розробці та впровадженні інновацій у професійній стоматологічній та освітній діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Терапевтична стоматологія як навчальна дисципліна закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих результатів навчання згідно з ОНП третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 22 “Охорона здоров’я” спеціальності 221 “Стоматологія”, освітньої програми “Стоматологія” 2023, а саме:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров’я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.

РН05. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу медико-біологічної інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров’я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.

РН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері стоматології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і застосовувати інноваційні технології навчання, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.

РН10. Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН11. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство.

РН12. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди); демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.

Результати навчання для дисципліни:

1. Аналізувати сучасні наукові дані щодо етіології, патогенезу, діагностики, профілактики та лікування стоматологічних захворювань.
2. Інтерпретувати результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень і використовувати їх для обґрунтування діагностичних та лікувальних рішень.
3. Оцінювати ефективність, безпечність і доказовість сучасних методів діагностики та лікування стоматологічних захворювань.
4. Обґрунтовувати вибір оптимальної тактики ведення пацієнтів зі стоматологічною патологією відповідно до сучасних клінічних рекомендацій і принципів доказової медицини.
5. Здійснювати критичний аналіз наукових публікацій, порівнювати результати досліджень та визначати невирішені наукові проблеми у сфері стоматології.
6. Розробляти та обґрунтовувати дизайн наукового дослідження, визначати його мету, завдання, методи та очікувані результати з урахуванням принципів академічної доброчесності й біоетики.
7. Узагальнювати та презентувати результати наукової діяльності, формулювати аргументовані висновки та обґрунтовувати можливості їх практичного застосування у стоматології.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни структурована на 3 модулі, до складу яких входять блоки змістових модулів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 240 годин 8 кредитів ЄКТС.

Опис навчального плану з дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			СРС	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних			
	240 годин/ 8 кредитів				2-3	
Модуль 1. «Одонтопатологія в терапевтичній стоматології»	68 годин / 2,27 кредитів ECTS	-	38	30		
Модуль 2. “Захворювання пародонта”	56 годин / 1,87 кредитів ECTS	-	26	30		
Модуль 3. Захворювання слизової оболонки порожнини рота	56 годин / 1,87 кредитів ECTS	-	26	30		
Медична (лабораторна) практика	60 годин / 2 кредити ECTS				3	
						ПК-іспит

Примітка: 1 кредит ЄCTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження становить 37,5 %, СРС – 37,5 %, медична практика – 25%.

Модуль 1. «Одонтопатологія в терапевтичній стоматології»

Тема 1. Сучасні методи клінічного обстеження стоматологічних пацієнтів з одонтопатологією. Диференційна діагностика больового синдрому. Критерії оцінювання клінічних показників та їх використання в наукових дослідженнях.

Тема 2. Медична документація та цифрові технології в терапевтичній стоматології. ЕСОЗ, стандартизація клінічних даних, вимоги до ведення медичної документації. Медична картка стоматологічного хворого як джерело клінічної інформації та об'єкт наукового аналізу.

Тема 3. Некаріозні ураження зубів: сучасні уявлення про етіопатогенез, патоморфологію та клінічні особливості. Сучасні методи діагностики, диференційної діагностики та оцінювання структурних змін твердих тканин зубів.

Тема 4. Сучасні концепції контролю зубної біоплівки та зубного каменю. Доказові протоколи професійної гігієни порожнини рота. Критерії оцінювання ефективності методів видалення біоплівки та їх порівняльний аналіз.

Тема 5. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез карієсу зубів. Еволюція наукових поглядів і сучасні напрями досліджень карієсу.

Тема 6. Карієс зубів: сучасні класифікації, клінічні та морфологічні особливості. Епідеміологічні показники, сучасні методи діагностики та диференційної діагностики. Морфологічні зміни твердих тканин зубів за даними мікроскопічних, променевих та оптичних досліджень.

Тема 7. Доказові підходи до лікування карієсу зубів. Біологічно орієнтовані та мінімально інвазивні методи лікування, ремінералізувальна терапія. Диференційований вибір лікувальної тактики при глибокому та множинному карієсі. Оцінювання ефективності фізичних методів діагностики та лікування.

Тема 8. Сучасні технології препарування твердих тканин зубів. Мінімально інвазивні методи, ультразвукові та альтернативні технології. Порівняльна оцінка їх ефективності, біологічної безпеки та клінічних результатів.

Тема 9. Сучасні технології прямої та непрямой реставрації зубів. Біомеханічні та естетичні принципи відновлення зубів, обґрунтування вибору реставраційних матеріалів. Цифрове планування, фотопротокол, комп'ютерне моделювання посмішки. Критерії оцінювання довгострокових результатів реставраційного лікування.

Тема 10. Помилки та ускладнення діагностики та лікування карієсу зубів. Етіологія та механізми розвитку вторинного карієсу, особливості його виникнення в депульпованих і вітальних зубах. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики. Аналіз чинників клінічної невдачі.

Тема 11. Сучасні стратегії профілактики карієсу зубів. Індивідуальна та популяційна профілактика, оцінювання карієсогенного ризику, доказові профілактичні технології. Особливості профілактики в групах підвищеного ризику. Методи оцінювання клінічної та епідеміологічної ефективності профілактичних програм.

Тема 12. Пульпіт: сучасні концепції етіології та патогенезу, патоморфологічні зміни та їх взаємозв'язок із клінічними проявами.

Тема 13. Сучасні підходи до діагностики захворювань пульпи. Клінічні та інструментальні критерії діагностики гострих і хронічних форм пульпіту. Диференційна діагностика, обмеження традиційних методів та перспективи впровадження нових діагностичних технологій.

Тема 14. Методи знеболення в ендодонтії. Фармакологічні характеристики місцевих анестетиків, механізми їх дії, ефективність і безпека. Особливості вибору методів анестезії та премедикації з урахуванням клінічної ситуації й супутньої патології.

Тема 15. Біологічно орієнтовані та хірургічні методи лікування пульпіту. Сучасні показання до збереження життєздатності пульпи, вітальної ампутації та екстирпації. Біосумісні матеріали, критерії вибору методу лікування та оцінювання його віддалених результатів.

Тема 16. Апікальний періодонтит: сучасні уявлення про етіологію, патогенез і патоморфологію. Мікробіологічні та імунзапальні механізми розвитку апікального періодонтиту. Сучасні класифікації та їх клінічне значення.

Тема 17. Сучасні методи діагностики апікального періодонтиту. Клінічні критерії, диференційна діагностика гострих і хронічних форм. Можливості та обмеження рентгенологічних методів, конусно-променевої комп'ютерної томографії. Інтерпретація результатів візуалізації та оцінювання діагностичної точності.

Тема 18. Сучасні принципи лікування апікального періодонтиту. Доказові протоколи ендодонтичного лікування, невідкладна допомога, обґрунтування послідовності лікувальних заходів. Біологічні методи контролю інфекції та оцінювання ефективності лікування.

Тема 19. Технології інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів. Біологічні основи дезінфекції системи кореневих каналів, інноваційні методи іригації та obturaції. Мікrohrіургічна ендодонтія: сучасні показання, методики та оцінювання клінічної ефективності.

Тема 20. Новітні матеріали для obturaції кореневих каналів. Фізико-хімічні, біологічні та механічні властивості силерів і філерів. Біосумісність, герметичність, біоактивність та критерії вибору матеріалів. Порівняльний аналіз сучасних методів obturaції.

Тема 21. Повторне ендодонтичне лікування: сучасні підходи та клінічні проблеми. Етіологія невдач первинного лікування, діагностичні критерії та прогнозування результатів. Хірургічні методи лікування апікального періодонтиту, особливості ведення складних клінічних випадків, зокрема ендодонтичних уражень.

Тема 22. Фізичні методи в комплексному лікуванні захворювань пульпи та періодонта. Біологічні механізми дії, сучасні технології та обладнання. Доказова оцінка ефективності, безпеки та перспектив застосування фізичних факторів в ендодонтії.

CP22. Методологічні підходи до оцінювання біологічних ефектів фізичних факторів в ендодонтії: дозозалежність, відтворюваність результатів і критерії безпеки.

Тема 23. Методи корекції дисколоритів і реставрації депульпованих зубів. Біологічні та естетичні аспекти відновлення зубів, внутрішнє та зовнішнє відбілювання, сучасні штифтові конструкції. Відновлення контактних пунктів. Критерії оцінювання естетичних і функціональних результатів лікування.

Модуль 2. “Захворювання пародонта. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування та профілактика”

Тема 1. Сучасна пародонтологія: організація допомоги, термінологія та класифікації. Сучасні концепції етіології та патогенезу захворювань пародонта. Внесок українських учених у розвиток пародонтології. Аналіз сучасних наукових концепцій та класифікацій захворювань пародонта.

Тема 2. Ротова рідина, слина та ясенна рідина в сучасних дослідженнях захворювань пародонта. Склад, біологічні функції та механізми регуляції. Вплив екзо- та ендогенних факторів. Перспективи використання біомаркерів для діагностики та моніторингу захворювань пародонта.

Тема 3. Сучасні методи діагностики захворювань пародонта. Клінічні, індексні, цифрові та променеві методи. Ранній скринінг і стратифікація ризику. Комп'ютеризовані пародонтологічні системи, рентгенографія та КПКТ: діагностична цінність, можливості та обмеження.

Тема 4. Папіліт, гінгівіт, локалізований пародонтит. Сучасні підходи до диференційної діагностики, оцінювання факторів ризику, лікування та профілактики. Критичний аналіз доказової бази.

Тема 5. Гінгівіт: сучасні концепції патогенезу, класифікації та діагностики. Клінічні фенотипи, локалізовані та генералізовані форми, фактори ризику. Доказові підходи до лікування та профілактики.

Тема 6. Локалізований пародонтит: сучасні критерії діагностики та оцінювання ризику прогресування. Клінічні та рентгенологічні характеристики, диференційна діагностика. Персоналізований підхід до лікування та профілактики.

Тема 7. Етіологія та патогенез запальних захворювань пародонта. Взаємодія мікробіому, імунної відповіді та тканин пародонта. Роль локальних і системних факторів. Сучасні концепції дисбіозу та модифікованої запальної відповіді.

Тема 8. Генералізований пародонтит: сучасні підходи до діагностики та визначення стадії, ступеня тяжкості й ризику прогресування. Клінічна фенотипізація, диференційна діагностика та персоналізація лікування.

Тема 9. Пародонтит і коморбідні стани: сучасні уявлення про взаємозв'язок захворювань пародонта із системною патологією. Механізми взаємного впливу, фактори ризику та можливості міждисциплінарного менеджменту пацієнтів.

Тема 10. Пародонтоз та інші дистрофічні ураження пародонта: сучасний погляд на термінологію та діагностику. Диференційна діагностика з пародонтитом і непародонтальними ураженнями. Критичний аналіз сучасних наукових підходів.

Тема 11. Ідіопатичні та рідкісні захворювання тканин пародонта. Сучасні підходи до класифікації, діагностики та диференційної діагностики. Роль системних захворювань і генетичних факторів.

Тема 12. Сучасна нехірургічна терапія пародонтиту. Контроль зубної біоплівки, професійна механічна терапія, локальна фармакотерапія та сучасні підходи до лікування пародонтальних кишень. Оцінювання клінічної ефективності та довгострокових результатів.

Тема 13. Сучасна пародонтальна хірургія. Мукогінгівальні, резективні, регенеративні та естетичні втручання. Біологічне обґрунтування методів, показання, прогнозування результатів та критична оцінка доказів.

Тема 14. Оклюзійні та ортопедичні аспекти комплексного лікування захворювань пародонта. Травматична оклюзія, оклюзійна корекція, тимчасове та постійне шинування. Показання, сучасні технології та оцінювання клінічних результатів.

Тема 15. Системна фармакотерапія захворювань пародонта. Сучасні показання до застосування антибактеріальних, протизапальних та інших лікарських засобів. Фармакологічні взаємодії, безпека, антимікробна резистентність. Доказова оцінка ефективності системної терапії.

Тема 16. Сучасні підходи до лікування рецесій ясен та гіперестезії дентину. Біологічні механізми, методи консервативної та хірургічної корекції, критерії оцінювання клінічних та пацієнт-орієнтованих результатів.

Тема 17. Персоналізоване ведення пацієнтів із захворюваннями пародонта та коморбідною патологією. Вплив захворювань внутрішніх органів і систем, медикаментозної терапії та модифікованих факторів ризику на перебіг і результати лікування.

Тема 18. Сучасні технології в комплексному лікуванні захворювань пародонта. Лазерні та ультразвукові технології, фотодинамічна терапія, плазмотерапія та інші ад'ювантні методи. Доказова оцінка ефективності й безпеки. Підтримувальна терапія, профілактика та довготривалий моніторинг результатів.

Модуль 3. «Захворювання слизової оболонки порожнини рота»

Тема 1. Сучасні уявлення про анатомо-фізіологічні та гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Анатомо-фізіологічні та гістологічні особливості, механізми місцевого захисту, взаємодія епітелію, мікробіому та імунної системи. Сучасні підходи до клінічного обстеження пацієнтів із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота. Первинні та вторинні морфологічні елементи уражень.

Тема 2. Травматичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Механічна, хімічна, термічна, електрична та променева травма: сучасні уявлення про механізми ушкодження та репарації. Диференційна діагностика, оцінювання тяжкості уражень, сучасні принципи лікування та профілактики.

Тема 3. Аутоінфекційні захворювання слизової оболонки порожнини рота. Герпесвірусні, афтозні та виразково-некротичні ураження: сучасні концепції етіології, патогенезу та імунної відповіді. Клінічна диференційна діагностика, сучасні методи лабораторної верифікації, доказові підходи до лікування та профілактики.

Тема 4. Мікотичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Сучасні уявлення про мікробіом, колонізацію та патогенез мікотичних уражень. Клінічні форми, диференційна діагностика, лабораторна верифікація. Сучасні принципи локальної та системної фармакотерапії, особливості ведення пацієнтів груп ризику.

Тема 5. Сучасні технології діагностики, лікування та профілактики вірусних уражень слизової оболонки порожнини рота. Молекулярно-генетичні та імунологічні методи діагностики, сучасні противірусні стратегії, вакцинопрофілактика. Критичний аналіз доказової бази інноваційних технологій.

Тема 6. Бактеріальні інфекції з проявами на слизовій оболонці порожнини рота. Сучасні підходи до диференційної діагностики туберкульозу, сифілісу, дифтерії, гонококової інфекції та інших бактеріальних уражень. Лабораторна верифікація, інфекційний контроль і тактика лікаря-стоматолога.

Тема 7. Системні захворювання та зміни слизової оболонки порожнини рота. Клінічні прояви захворювань травного каналу, серцево-судинної та ендокринної систем, хвороб крові та кровотворних органів, дефіцитних станів. Патогенетичні механізми, диференційна діагностика та роль стоматолога у ранньому виявленні системної патології.

Тема 8. Аутоімунні та імунозапальні захворювання слизової оболонки порожнини рота. Пухирчатка, пемфігоїд, червоний плоский лишай, червоний вовчак та інші дерматози з ураженням слизової оболонки. Сучасні уявлення про патогенез, клінічні фенотипи, диференційна діагностика, імунопатологічні та гістологічні методи верифікації. Сучасні принципи терапії та міждисциплінарного менеджменту.

Тема 9. Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота. Сучасні механізми гіперчутливості, медикаментозні стоматити, диференційна діагностика та принципи фармакотерапії. Невідкладні алергічні стани в стоматологічній практиці, алгоритми надання допомоги та профілактика повторних реакцій.

Тема 10. Багатоформна ексудативна еритема та медикаментозно-індуковані реакції. Сучасні уявлення про патогенез, тригери та механізми епітеліального ушкодження. Диференційна діагностика багатоформної ексудативної еритеми, синдрому Стівенса-Джонсона та токсичного епідермального некролізу. Критерії тяжкості, тактика стоматолога та міждисциплінарне ведення.

Тема 11. Рецидивні афтозні ураження слизової оболонки порожнини рота та синдром Бехчета. Сучасні концепції імунопатогенезу, фактори ризику та тригери. Диференційна діагностика з інфекційними, аутоімунними та системними захворюваннями. Сучасні підходи до лікування та профілактики рецидивів.

Тема 12. Ураження слизової оболонки порожнини рота при екзогенних токсичних впливах, механізми токсичної дії важких металів, клінічні прояви, диференційна діагностика, лабораторна верифікація, принципи лікування та профілактики.

Тема 13. Захворювання язика: сучасні підходи до діагностики та лікування. Десквамативний глосит, ромбоподібний глосит, складчастий та волосатий язик: сучасний погляд на етіологію, патогенез і клінічне значення. Неврогенні та функціональні розлади язика. Диференційна діагностика, лікування та профілактика.

Тема 14. Сучасні технології діагностики та лікування захворювань губ. Хейліти різного генезу, передракові та запальні ураження червоної кайми губ. Цифрова візуалізація, дерматоскопія, біопсія та гістологічна верифікація. Сучасні терапевтичні та хірургічні технології, оцінювання їх клінічної ефективності.

Тема 15. Потенційно злоякісні ураження та новоутворення слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Сучасна термінологія та класифікація потенційно злоякісних уражень. Фактори ризику та молекулярні механізми канцерогенезу. Сучасні

методи ранньої діагностики, візуалізації, біопсії та гістопатологічної верифікації. Принципи маршрутизації пацієнтів і міждисциплінарного лікування.

Тема 16. Методи діагностики та лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота у контексті наукових досліджень. Критичний аналіз сучасних технологій та їх доказової бази. Обґрунтування вибору методів діагностики, лікування та оцінювання результатів відповідно до тематики власного наукового дослідження. Підсумковий контроль.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5
Модуль 1. «Одонтопатологія в терапевтичній стоматології»				
Тема 1. Сучасні методи клінічного обстеження стоматологічних пацієнтів з одонтопатологією. Диференційна діагностика больового синдрому. Критерії оцінювання клінічних показників та їх використання в наукових дослідженнях. <i>СР 1. Валідність, відтворюваність і стандартизація клінічних індексів та діагностичних критеріїв у стоматологічних дослідженнях.</i>	4	-	2	2
Тема 2. Медична документація та цифрові технології в терапевтичній стоматології. ЕСОЗ, стандартизація клінічних даних, вимоги до ведення медичної документації. Медична картка стоматологічного хворого як джерело клінічної інформації та об'єкт наукового аналізу. <i>СР 2. Захист персональних даних, конфіденційність та етичні аспекти використання медичної документації в клінічних дослідженнях.</i>	3	-	1	2
Тема 3. Некаріозні ураження зубів: сучасні уявлення про етіопатогенез, патоморфологію та клінічні особливості. Сучасні методи діагностики, диференційної діагностики та оцінювання структурних змін твердих тканин зубів. <i>СР 3. Сучасні біомаркери та лабораторні методи оцінювання структурних змін твердих тканин зубів.</i>	4	-	2	2
Тема 4. Сучасні концепції контролю зубної біоплівки та зубного каменю. Доказові протоколи професійної гігієни порожнини рота. Критерії оцінювання ефективності	4	-	2	2

методів видалення біоплівки та їх порівняльний аналіз. <i>СР 4. Методи кількісного оцінювання зубної біоплівки та аналіз чинників, що впливають на результати досліджень її контролю.</i>				
Тема 5. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез карієсу зубів. Еволюція наукових поглядів і сучасні напрями досліджень карієсу. <i>СР 5. Мікробіом порожнини рота та його роль у формуванні карієсогенного потенціалу біоплівки: сучасні методи дослідження.</i>	4	-	2	2
Тема 6. Карієс зубів: сучасні класифікації, клінічні та морфологічні особливості. Епідеміологічні показники, сучасні методи діагностики та диференційної діагностики. Морфологічні зміни твердих тканин зубів за даними мікроскопічних, променевих та оптичних досліджень. <i>СР 6. Кількісні методи оцінювання карієсу та аналіз діагностичної точності сучасних технологій візуалізації.</i>	4	-	2	2
Тема 7. Доказові підходи до лікування карієсу зубів. Біологічно орієнтовані та мінімально інвазивні методи лікування, ремінералізуюча терапія. Диференційований вибір лікувальної тактики при глибокому та множинному карієсі. Оцінювання ефективності фізичних методів діагностики та лікування. <i>СР 7. Доказова оцінка ефективності ремінералізуючих засобів і мінімально інвазивних методів лікування карієсу на основі систематичних оглядів і клінічних досліджень.</i>	4	-	2	2
Тема 8. Сучасні технології препарування твердих тканин зубів. Мінімально інвазивні методи, ультразвукові та альтернативні технології. Порівняльна оцінка їх ефективності, біологічної безпеки та клінічних результатів. <i>СР 8. Вплив методів препарування на мікроструктуру твердих тканин зуба та адгезивну взаємодію з реставраційними матеріалами.</i>	4	-	2	2
Тема 9. Сучасні технології прямої та непрямой реставрації зубів. Біомеханічні та естетичні принципи відновлення зубів, обґрунтування вибору реставраційних матеріалів. Цифрове планування, фотопротокол, комп'ютерне моделювання посмішки. Критерії оцінювання довгострокових результатів реставраційного лікування.	4	-	2	2

<i>СР 9. Клінічні критерії оцінювання якості реставрацій і виживаності реставраційних конструкцій у довгострокових дослідженнях.</i>				
<p>Тема 10. Помилки та ускладнення діагностики та лікування карієсу зубів. Етіологія та механізми розвитку вторинного карієсу, особливості його виникнення в депульпованих і вітальних зубах. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики. Аналіз чинників клінічної невдачі.</p> <p><i>СР 10. Аналіз причин невдач реставраційного лікування: методологія клінічного аудиту та оцінювання прогностичних чинників.</i></p>	3	-	1	2
<p>Тема 11. Сучасні стратегії профілактики карієсу зубів. Індивідуальна та популяційна профілактика, оцінювання карієсогенного ризику, доказові профілактичні технології. Особливості профілактики в групах підвищеного ризику. Методи оцінювання клінічної та епідеміологічної ефективності профілактичних програм.</p> <p><i>СР 11. Прогностичні моделі карієсогенного ризику: порівняльний аналіз валідованих інструментів та оцінювання їхньої клінічної значущості.</i></p>	4	-	2	2
<p>Тема 12. Пульпіт: сучасні концепції етіології та патогенезу, патоморфологічні зміни та їх взаємозв'язок із клінічними проявами.</p> <p><i>СР 12. Сучасні гістологічні, імуногістохімічні та молекулярні маркери запалення пульпи зуба.</i></p>	3	-	1	2
<p>Тема 13. Сучасні підходи до діагностики захворювань пульпи. Клінічні та інструментальні критерії діагностики гострих і хронічних форм пульпіту. Диференційна діагностика, обмеження традиційних методів та перспективи впровадження нових діагностичних технологій.</p> <p><i>СР 13. Доказова оцінка діагностичних тестів стану пульпи: чутливість, специфічність, прогностична цінність і відтворюваність результатів.</i></p>	3	-	1	2
<p>Тема 14. Методи знеболення в ендодонтії. Фармакологічні характеристики місцевих анестетиків, механізми їх дії, ефективність і безпека. Особливості вибору методів анестезії та премедикації з урахуванням клінічної ситуації й супутньої патології.</p> <p><i>СР 14. Лікарські взаємодії, системні ризики та критерії безпеки місцевої анестезії у</i></p>	3	-	1	2

<i>стоматологічних пацієнтів із супутньою патологією.</i>				
Тема 15. Біологічно орієнтовані та хірургічні методи лікування пульпіту. Сучасні показання до збереження життєздатності пульпи, вітальної ампутації та екстирпації. Біосумісні матеріали, критерії вибору методу лікування та оцінювання його віддалених результатів. <i>СР 15. Прогностичні чинники збереження життєздатності пульпи: порівняльний аналіз віддалених клінічних результатів біологічних методів лікування.</i>	4	-	2	2
Тема 16. Апікальний періодонтит: сучасні уявлення про етіологію, патогенез і патоморфологію. Мікробіологічні та імунзапальні механізми розвитку апікального періодонтиту. Сучасні класифікації та їх клінічне значення.	1	-	1	-
Тема 17. Сучасні методи діагностики апікального періодонтиту. Клінічні критерії, диференційна діагностика гострих і хронічних форм. Можливості та обмеження рентгенологічних методів, конусно-променевої комп'ютерної томографії. Інтерпретація результатів візуалізації та оцінювання діагностичної точності.	2	-	2	-
Тема 18. Сучасні принципи лікування апікального періодонтиту. Доказові протоколи ендодонтичного лікування, невідкладна допомога, обґрунтування послідовності лікувальних заходів. Біологічні методи контролю інфекції та оцінювання ефективності лікування.	2	-	2	-
Тема 19. Технології інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів. Біологічні основи дезінфекції системи кореневих каналів, інноваційні методи іригації та obturaції. Мікрохірургічна ендодонтія: сучасні показання, методики та оцінювання клінічної ефективності.	2	-	2	-
Тема 20. Новітні матеріали для obturaції кореневих каналів. Фізико-хімічні, біологічні та механічні властивості силерів і філерів. Біосумісність, герметичність, біоактивність та критерії вибору матеріалів. Порівняльний аналіз сучасних методів obturaції	1	-	1	-
Тема 21. Повторне ендодонтичне лікування: сучасні підходи та клінічні проблеми. Етіологія невдач первинного лікування, діагностичні критерії та прогнозування результатів. Хірургічні методи лікування апікального періодонтиту, особливості	2	-	2	-

ведення складних клінічних випадків, зокрема ендо-періодонтальних уражень.				
Тема 22. Фізичні методи в комплексному лікуванні захворювань пульпи та періодонта. Біологічні механізми дії, сучасні технології та обладнання. Доказова оцінка ефективності, безпеки та перспектив застосування фізичних факторів в ендодонтії.	1	-	1	
Тема 23. Методи корекції дисколоритів і реставрації депульпованих зубів. Біологічні та естетичні аспекти відновлення зубів, внутрішнє та зовнішнє відбілювання, сучасні штифтові конструкції. Відновлення контактних пунктів. Критерії оцінювання естетичних і функціональних результатів лікування.	2	-	2	-
Усього годин за модуль 1	68	-	38	30
Аудиторне навантаження – 56 %, СР – 44 %				
Модуль 2. “Захворювання пародонта. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування та профілактика”				
Тема 1. Сучасна пародонтологія: організація допомоги, термінологія та класифікації. Сучасні концепції етіології та патогенезу захворювань пародонта. Внесок українських учених у розвиток пародонтології. Аналіз сучасних наукових концепцій та класифікацій захворювань пародонта. <i>СР 1. Міжнародна гармонізація термінології та класифікацій захворювань пародонта: порівняльний аналіз наукових підходів і проблеми їх практичного застосування.</i>	4	-	2	2
Тема 2. Ротова рідина, слина та ясенна рідина в сучасних дослідженнях захворювань пародонта. Склад, біологічні функції та механізми регуляції. Вплив екзо- та ендогенних факторів. Перспективи використання біомаркерів для діагностики та моніторингу захворювань пародонта. <i>СР 2. Преаналітичні чинники та методологічні вимоги до дослідження ротової рідини, слини й ясенної рідини.</i>	4	-	2	2
Тема 3. Сучасні методи діагностики захворювань пародонта. Клінічні, індексні, цифрові та променеві методи. Ранній скринінг і стратифікація ризику. Комп'ютеризовані пародонтологічні системи, рентгенографія та КПКТ: діагностична цінність, можливості та обмеження. <i>СР 3. Діагностична точність пародонтологічних індексів та цифрових методів вимірювання: відтворюваність, валідність і стандартизація результатів.</i>	4	-	2	2

<p>Тема 4. Папіліт, гінгівіт, локалізований пародонтит. Сучасні підходи до диференційної діагностики, оцінювання факторів ризику, лікування та профілактики. Критичний аналіз доказової бази.</p> <p><i>СР 4. Диференційна діагностика локалізованих уражень ясен: клінічні ознаки, додаткові методи обстеження та діагностичні помилки.</i></p>	3	-	1	2
<p>Тема 5. Гінгівіт: сучасні концепції патогенезу, класифікації та діагностики. Клінічні фенотипи, локалізовані та генералізовані форми, фактори ризику. Доказові підходи до лікування та профілактики.</p> <p><i>СР 5. Вплив гігієни порожнини рота, харчування, тютюнокуріння та інших модифікованих чинників на клінічні прояви гінгівіту.</i></p>	3	-	1	2
<p>Тема 6. Локалізований пародонтит: сучасні критерії діагностики та оцінювання ризику прогресування. Клінічні та рентгенологічні характеристики, диференційна діагностика. Персоналізований підхід до лікування та профілактики.</p> <p><i>СР 6. Прогностичні маркери прогресування пародонтиту: порівняльний аналіз клінічних, лабораторних і рентгенологічних показників.</i></p>	3	-	1	2
<p>Тема 7. Етіологія та патогенез запальних захворювань пародонта. Взаємодія мікробіому, імунної відповіді та тканин пародонта. Роль локальних і системних факторів. Сучасні концепції дисбіозу та модифікованої запальної відповіді.</p> <p><i>СР 7. Сучасні методи дослідження пародонтального мікробіому: культуральні, молекулярно-генетичні та метагеномні підходи.</i></p>	4	-	2	2
<p>Тема 8. Генералізований пародонтит: сучасні підходи до діагностики та визначення стадії, ступеня тяжкості й ризику прогресування. Клінічна фенотипізація, диференційна діагностика та персоналізація лікування.</p> <p><i>СР 8. Об'єктивізація оцінювання тяжкості пародонтиту: кількісні показники втрати прикріплення, резорбції альвеолярної кістки та ризику прогресування.</i></p>	4	-	2	2
<p>Тема 9. Пародонтит і коморбідні стани: сучасні уявлення про взаємозв'язок захворювань пародонта із системною патологією. Механізми взаємного впливу, фактори ризику та можливості міждисциплінарного менеджменту пацієнтів.</p>	3	-	1	2

<i>СР 9. Біологічні механізми двобічного взаємозв'язку пародонтиту й системного запалення: роль запальних медіаторів та лабораторних біомаркерів.</i>				
Тема 10. Пародонтоз та інші дистрофічні ураження пародонта: сучасний погляд на термінологію та діагностику. Диференційна діагностика з пародонтитом і непародонтальними ураженнями. Критичний аналіз сучасних наукових підходів. <i>СР 11. Диференційна діагностика дистрофічних, запально-дистрофічних і системно зумовлених уражень тканин пародонта: клінічні алгоритми та діагностичні критерії.</i>	3	-	1	2
Тема 11. Ідіопатичні та рідкісні захворювання тканин пародонта. Сучасні підходи до класифікації, діагностики та диференційної діагностики. Роль системних захворювань і генетичних факторів. <i>СР 11. Генетичні чинники та системні механізми рідкісних захворювань пародонта: можливості молекулярної діагностики й міждисциплінарної взаємодії.</i>	3	-	1	2
Тема 12. Сучасна нехірургічна терапія пародонтиту. Контроль зубної біоплівки, професійна механічна терапія, місцева фармакотерапія та сучасні підходи до лікування пародонтальних кишень. Оцінювання клінічної ефективності та довгострокових результатів. <i>СР 12. Критерії оцінювання відповіді на нехірургічне лікування пародонтиту: динаміка клінічних показників, визначення кінцевих точок і прогнозування результатів.</i>	4	-	2	2
Тема 13. Сучасна пародонтальна хірургія. Мукогінгівальні, резективні, регенеративні та естетичні втручання. Біологічне обґрунтування методів, показання, прогнозування результатів та критична оцінка доказів. <i>СР 13. Біологічні основи регенерації тканин пародонта: порівняльний аналіз регенеративних матеріалів, методів і критеріїв оцінювання результатів.</i>	4	-	2	2
Тема 14. Оклюзійні та ортопедичні аспекти комплексного лікування захворювань пародонта. Травматична оклюзія, оклюзійна корекція, тимчасове та постійне шинування. Показання, сучасні технології та оцінювання клінічних результатів.	3	-	1	2

СР 14. Оцінювання функціональної стабільності зубів при захворюваннях пародонта: методи аналізу рухомості, оклюзійного навантаження та результатів шинування.				
Тема 15. Системна фармакотерапія захворювань пародонта. Сучасні показання до застосування антибактеріальних, протизапальних та інших лікарських засобів. Фармакологічні взаємодії, безпека, антимікробна резистентність. Доказова оцінка ефективності системної терапії.	3	-	1	2
Тема 16. Сучасні підходи до лікування рецесій ясен та гіперестезії дентину. Біологічні механізми, методи консервативної та хірургічної корекції, критерії оцінювання клінічних та пацієнт-орієнтованих результатів.	3	-	1	2
Тема 17. Персоналізоване ведення пацієнтів із захворюваннями пародонта та коморбідною патологією. Вплив захворювань внутрішніх органів і систем, медикаментозної терапії та модифікованих факторів ризику на перебіг і результати лікування.	3	-	1	2
Тема 18. Сучасні технології в комплексному лікуванні захворювань пародонта. Лазерні та ультразвукові технології, фотодинамічна терапія, плазмотерапія та інші ад'ювантні методи. Доказова оцінка ефективності й безпеки. Підтримувальна терапія, профілактика та довготривалий моніторинг результатів. СР 15. Методологія довготривалого спостереження за пацієнтами з пародонтитом: оцінювання прихильності до підтримувальної терапії, рецидивів і факторів втрати досягнутого результату.	4	-	2	2
Усього годин за модуль 2	56	-	26	30
Аудиторне навантаження – 46 %, СРС – 54 %				
Модуль 3. Захворювання слизової оболонки порожнини рота				
Тема 1. Сучасні уявлення про анатомо-фізіологічні та гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ, механізми місцевого захисту, взаємодія епітелію, мікробіому та імунної системи. Сучасні підходи до клінічного обстеження пацієнтів із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота. Первинні та вторинні морфологічні елементи уражень. СР 1. Функції слизової оболонки порожнини рота: механізми епітеліального захисту,	3	-	1	2

<i>регенерації та підтримання тканинного гомеостазу.</i>				
Тема 2. Травматичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Механічна, хімічна, термічна, електрична та променева травма: сучасні уявлення про механізми ушкодження та репарації. Диференційна діагностика, оцінювання тяжкості уражень, сучасні принципи лікування та профілактики. <i>СР 2. Експериментальні та клінічні моделі дослідження репарації слизової оболонки порожнини рота: критерії оцінювання загоєння та рубцювання.</i>	4	-	2	2
Тема 3. Аутоінфекційні захворювання слизової оболонки порожнини рота. Герпесвірусні, афтозні та виразково-некротичні ураження: сучасні концепції етіології, патогенезу та імунної відповіді. Клінічна диференційна діагностика, сучасні методи лабораторної верифікації, доказові підходи до лікування та профілактики. <i>СР 3. Діагностична цінність цитологічного дослідження, мікроскопії та молекулярних методів при інфекційних ураженнях слизової оболонки порожнини рота.</i>	4	-	2	2
Тема 4. Мікотичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Сучасні уявлення про мікробіом, колонізацію та патогенез мікотичних уражень. Клінічні форми, диференційна діагностика, лабораторна верифікація. Сучасні принципи локальної та системної фармакотерапії, особливості ведення пацієнтів груп ризику. <i>СР 4. Латентність і реактивація герпесвірусів: сучасні молекулярні механізми та чинники, що визначають рецидивування уражень слизової оболонки.</i>	4	-	2	2
Тема 5. Сучасні технології діагностики, лікування та профілактики вірусних уражень слизової оболонки порожнини рота. Молекулярно-генетичні та імунологічні методи діагностики, сучасні противірусні стратегії, вакцинопрофілактика. Критичний аналіз доказової бази інноваційних технологій. <i>СР 5. Формування протигрибкової резистентності Candida spp.: механізми, методи лабораторного визначення чутливості та клінічне значення.</i>	4	-	2	2
Тема 6. Бактеріальні інфекції з проявами на слизовій оболонці порожнини рота. Сучасні підходи до диференційної діагностики			2	

<p>туберкульозу, сифілісу, дифтерії, гонококової інфекції та інших бактеріальних уражень. Лабораторна верифікація, інфекційний контроль і тактика лікаря-стоматолога.</p> <p><i>СР 6. Можливості та обмеження ПЛР, серологічних і культуральних методів у верифікації інфекційних захворювань із проявами в порожнині рота.</i></p>	4	-		2
<p>Тема 7. Системні захворювання та зміни слизової оболонки порожнини рота. Клінічні прояви захворювань травного каналу, серцево-судинної та ендокринної систем, хвороб крові та кровотворних органів, дефіцитних станів. Патогенетичні механізми, диференційна діагностика та роль стоматолога у ранньому виявленні системної патології.</p> <p><i>СР 7. Стоматологічні прояви дефіциту заліза, вітаміну В₁₂, фолатів та інших мікронутрієнтів: лабораторні маркери й алгоритми диференційної діагностики.</i></p>	3	-	1	2
<p>Тема 8. Аутоімунні та імунозапальні захворювання слизової оболонки порожнини рота. Пухирчатка, пемфігоїд, червоний плоский лишай, червоний вовчак та інші дерматози з ураженням слизової оболонки. Сучасні уявлення про патогенез, клінічні фенотипи, диференційна діагностика, імунопатологічні та гістологічні методи верифікації. Сучасні принципи терапії та міждисциплінарного менеджменту.</p> <p><i>СР 8. Імунопатологічні механізми уражень слизової оболонки порожнини рота: роль цитокінів, аутоантитіл і клітинних механізмів запалення.</i></p>	4	-	2	2
<p>Тема 9. Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота. Сучасні механізми гіперчутливості, медикаментозні стоматити, диференційна діагностика та принципи фармакотерапії. Невідкладні алергічні стани в стоматологічній практиці, алгоритми надання допомоги та профілактика повторних реакцій.</p> <p><i>СР 9. Діагностика контактної алергії в стоматології: патч-тестування, оцінювання клінічної значущості результатів та ідентифікація причинно-значущих алергенів.</i></p>	3	-	1	2
<p>Тема 10. Багатоформна ексудативна еритема та медикаментозно-індуковані реакції. Сучасні уявлення про патогенез, тригери та механізми епітеліального ушкодження. Диференційна діагностика багатоформної ексудативної еритеми, синдрому Стівенса-</p>			1	

Джонсона та токсичного епідермального некролізу. Критерії тяжкості, тактика стоматолога та міждисциплінарне ведення. <i>СР 10. Біомаркери системних медикаментозних реакцій із ураженням слизових оболонок: можливості лабораторної діагностики та критерії оцінювання тяжкості.</i>	3	-		2
Тема 11. Рецидивні афтозні ураження слизової оболонки порожнини рота та синдром Бехчета. Сучасні концепції імунопатогенезу, фактори ризику та тригери. Диференційна діагностика з інфекційними, аутоіммунними та системними захворюваннями. Сучасні підходи до лікування та профілактики рецидивів. <i>СР 11. Диференційна діагностика рецидивних виразкових уражень порожнини рота: алгоритми обстеження та критерії направлення до суміжних спеціалістів.</i>	3	-	1	2
Тема 12. Ураження слизової оболонки порожнини рота при екзогенних токсичних впливах, механізми токсичної дії важких металів, клінічні прояви, диференційна діагностика, лабораторна верифікація, принципи лікування та профілактики. <i>СР 12. Діагностичні критерії та клінічне значення морфологічних змін язика: взаємозв'язок місцевих проявів із системними й дефіцитними станами.</i>	3	-	1	2
Тема 13. Захворювання язика: сучасні підходи до діагностики та лікування. Десквамативний глосит, ромбоподібний глосит, складчастий та волосатий язик: сучасний погляд на етіологію, патогенез і клінічне значення. Неврогенні та функціональні розлади язика. Диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	-	2	-
Тема 14. Сучасні технології діагностики та лікування захворювань губ. Хейліти різного генезу, передракові та запальні ураження червоної кайми губ. Цифрова візуалізація, дерматоскопія, біопсія та гістологічна верифікація. Сучасні терапевтичні та хірургічні технології, оцінювання їх клінічної ефективності. <i>СР 13. Неінвазивні методи оцінювання уражень червоної кайми губ: можливості цифрової дерматоскопії, фотодокументування та кількісного аналізу зображень.</i>	4	-	2	2

Тема 15. Потенційно злоякісні ураження та новоутворення слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Сучасна термінологія та класифікація потенційно злоякісних уражень. Фактори ризику та молекулярні механізми канцерогенезу. Сучасні методи ранньої діагностики, візуалізації, біопсії та гістопатологічної верифікації. Принципи маршрутизації пацієнтів і міждисциплінарного лікування. <i>СР 14. Прогностичне значення гістопатологічних і молекулярних маркерів дисплазії епітелію та злоякісної трансформації уражень слизової оболонки порожнини рота.</i>	4	-	2	2
Тема 16. Методи діагностики та лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота у контексті наукових досліджень. Критичний аналіз сучасних технологій та їх доказової бази. Обґрунтування вибору методів діагностики, лікування та оцінювання результатів відповідно до тематики власного наукового дослідження. <i>СР 15. Методологія клінічних досліджень захворювань слизової оболонки порожнини рота: вибір кінцевих точок, стандартизація клінічних показників та оцінювання ефективності лікування.</i>	4	-	2	2
Усього годин за модуль 3	56	-	26	30
Аудиторне навантаження – 46 %, СРС – 54 %				
Разом за дисципліну	180	-	90	90

Аудиторне навантаження – 50%, СРС – 50%

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

Лекції програмою не передбачені.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Одонтопатологія в терапевтичній стоматології»		
1.	Сучасні методи клінічного обстеження стоматологічних пацієнтів з одонтопатологією. Диференційна діагностика больового синдрому. Критерії оцінювання клінічних показників та їх використання в наукових дослідженнях.	2
2.	Медична документація та цифрові технології в терапевтичній стоматології. ЕСОЗ, стандартизація клінічних даних, вимоги до ведення медичної документації. Медична картка стоматологічного хворого як джерело клінічної інформації та об'єкт наукового аналізу.	1

3.	Некаріозні ураження зубів: сучасні уявлення про етіопатогенез, патоморфологію та клінічні особливості. Сучасні методи діагностики, диференційної діагностики та оцінювання структурних змін твердих тканин зубів.	2
4.	Сучасні концепції менеджменту зубної біоплівки та зубного каменю. Доказові протоколи професійної гігієни порожнини рота. Критерії оцінювання ефективності методів видалення біоплівки та їх порівняльний аналіз.	2
5.	Сучасні уявлення про етіологію та патогенез карієсу зубів. Біологічні, мікробіологічні та молекулярні механізми каріозного процесу. Еволюція наукових поглядів і сучасні напрями досліджень карієсу.	2
6.	Карієс зубів: сучасні класифікації, клінічні та морфологічні особливості. Епідеміологічні показники, сучасні методи діагностики та диференційної діагностики. Морфологічні зміни твердих тканин зубів за даними мікроскопічних, променевих та оптичних досліджень.	2
7.	Доказові підходи до лікування карієсу зубів. Біологічно орієнтовані та мінімально інвазивні методи лікування, ремінералізувальна терапія. Диференційований вибір лікувальної тактики при глибокому та множинному карієсі. Оцінювання ефективності фізичних методів діагностики та лікування.	2
8.	Сучасні технології препарування твердих тканин зубів. Мінімально інвазивні методи, ультразвукові та альтернативні технології. Порівняльна оцінка їх ефективності, біологічної безпеки та клінічних результатів.	2
9.	Сучасні технології прямої та непрямої реставрації зубів. Біомеханічні та естетичні принципи відновлення зубів, обґрунтування вибору реставраційних матеріалів. Цифрове планування, фотопротокол, комп'ютерне моделювання посмішки. Критерії оцінювання довгострокових результатів реставраційного лікування.	2
10.	Помилки та ускладнення діагностики й лікування карієсу зубів. Етіологія та механізми розвитку вторинного карієсу, особливості його виникнення в депульпованих і вітальних зубах. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики. Аналіз чинників клінічної невдачі.	1
11.	Сучасні стратегії профілактики карієсу зубів. Індивідуальна та популяційна профілактика, оцінювання карієсогенного ризику, доказові профілактичні технології. Особливості профілактики в групах підвищеного ризику. Методи оцінювання клінічної та епідеміологічної ефективності профілактичних програм.	2
12.	Пульпіт: сучасні концепції етіології та патогенезу, патоморфологічні зміни та їх взаємозв'язок із клінічними проявами.	1
13.	Сучасні підходи до діагностики захворювань пульпи. Клінічні та інструментальні критерії діагностики гострих і хронічних форм пульпіту. Диференційна діагностика, обмеження традиційних методів та перспективи впровадження нових діагностичних технологій.	1
14.	Методи знеболення в ендодонтії. Фармакологічні характеристики місцевих анестетиків, механізми їх дії, ефективність і безпека. Особливості вибору методів анестезії та премедикації з урахуванням клінічної ситуації й супутньої патології.	1
15.	Біологічно орієнтовані та хірургічні методи лікування пульпіту. Сучасні показання до збереження життєздатності пульпи, вітальної ампутації та екстирпації. Біосумісні матеріали, критерії вибору методу лікування та оцінювання його віддалених результатів.	2
16.	Апікальний періодонтит: сучасні уявлення про етіологію, патогенез і патоморфологію. Мікробіологічні та імунзапальні механізми розвитку апікального періодонтиту. Сучасні класифікації та їх клінічне значення.	1

17.	Сучасні методи діагностики апікального періодонтиту. Клінічні критерії, диференційна діагностика гострих і хронічних форм. Можливості та обмеження рентгенологічних методів, конусно-променевої комп'ютерної томографії. Інтерпретація результатів візуалізації та оцінювання діагностичної точності.	2
18.	Сучасні принципи лікування апікального періодонтиту. Доказові протоколи ендодонтичного лікування, невідкладна допомога, обґрунтування послідовності лікувальних заходів. Біологічні методи контролю інфекції та оцінювання ефективності лікування.	2
19.	Технології інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів. Біологічні основи дезінфекції системи кореневих каналів, інноваційні методи іригації та obturaції. Мікrohrургічна ендодонтія: сучасні показання, методики та оцінювання клінічної ефективності.	2
20.	Новітні матеріали для obturaції кореневих каналів. Фізико-хімічні, біологічні та механічні властивості силерів і філерів. Біосумісність, герметичність, біоактивність та критерії вибору матеріалів. Порівняльний аналіз сучасних методів obturaції	1
21.	Повторне ендодонтичне лікування: сучасні підходи та клінічні проблеми. Етіологія невдач первинного лікування, діагностичні критерії та прогнозування результатів. Хірургічні методи лікування апікального періодонтиту, особливості ведення складних клінічних випадків, зокрема ендо-періодонтальних уражень.	2
22.	Фізичні методи в комплексному лікуванні захворювань пульпи та періодонта. Біологічні механізми дії, сучасні технології та обладнання. Доказова оцінка ефективності, безпеки та перспектив застосування фізичних факторів в ендодонтії.	1
23.	Методи корекції дисколоритів і реставрації депульпованих зубів. Біологічні та естетичні аспекти відновлення зубів, внутрішнє та зовнішнє відбілювання, сучасні штифтові конструкції. Відновлення контактних пунктів. Критерії оцінювання естетичних і функціональних результатів лікування.	2
	Всього	38
Модуль 2. “Захворювання пародонта. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування та профілактика”		
1.	Сучасна пародонтологія: організація допомоги, термінологія та класифікації. Сучасні концепції етіології та патогенезу захворювань пародонта. Внесок українських учених у розвиток пародонтології. Аналіз сучасних наукових концепцій та класифікацій захворювань пародонта.	2
2.	Ротова рідина, слина та ясенна рідина в сучасних дослідженнях захворювань пародонта. Склад, біологічні функції та механізми регуляції. Вплив екзо- та ендогенних факторів. Перспективи використання біомаркерів для діагностики та моніторингу захворювань пародонта.	2
3.	Сучасні методи діагностики захворювань пародонта. Клінічні, індексні, цифрові та променеві методи. Ранній скринінг і стратифікація ризику. Комп'ютеризовані пародонтологічні системи, рентгенографія та КПКТ: діагностична цінність, можливості та обмеження.	2
4.	Папіліт, гінгівіт, локалізований пародонтит. Сучасні підходи до диференційної діагностики, оцінювання факторів ризику, лікування та профілактики. Критичний аналіз доказової бази.	1
5.	Гінгівіт: сучасні концепції патогенезу, класифікації та діагностики. Клінічні фенотипи, локалізовані та генералізовані форми, фактори ризику. Доказові підходи до лікування та профілактики.	1

6.	Локалізований пародонтит: сучасні критерії діагностики та оцінювання ризику прогресування. Клінічні та рентгенологічні характеристики, диференційна діагностика. Персоналізований підхід до лікування та профілактики.	1
7.	Етіологія та патогенез запальних захворювань пародонта. Взаємодія мікробіому, імунної відповіді та тканин пародонта. Роль локальних і системних факторів. Сучасні концепції дисбіозу та модифікованої запальної відповіді.	2
8.	Генералізований пародонтит: сучасні підходи до діагностики та визначення стадії, ступеня тяжкості й ризику прогресування. Клінічна фенотипізація, диференційна діагностика та персоналізація лікування.	2
9.	Пародонтит і коморбідні стани: сучасні уявлення про взаємозв'язок захворювань пародонта із системною патологією. Механізми взаємного впливу, фактори ризику та можливості міждисциплінарного менеджменту пацієнтів.	1
10.	Пародонтоз та інші дистрофічні ураження пародонта: сучасний погляд на термінологію та діагностику. Диференційна діагностика з пародонтитом і непародонтальними ураженнями. Критичний аналіз сучасних наукових підходів.	1
11.	Ідіопатичні та рідкісні захворювання тканин пародонта. Сучасні підходи до класифікації, діагностики та диференційної діагностики. Роль системних захворювань і генетичних факторів.	1
12.	Сучасна нехірургічна терапія пародонтиту. Контроль зубної біоплівки, професійна механічна терапія, локальна фармакотерапія та сучасні підходи до лікування пародонтальних кишень. Оцінювання клінічної ефективності та довгострокових результатів.	2
13.	Сучасна пародонтальна хірургія. Мукогінгівальні, резективні, регенеративні та естетичні втручання. Біологічне обґрунтування методів, показання, прогнозування результатів та критична оцінка доказів.	2
14.	Оклюдійні та ортопедичні аспекти комплексного лікування захворювань пародонта. Травматична оклюзія, оклюдійна корекція, тимчасове та постійне шинування. Показання, сучасні технології та оцінювання клінічних результатів.	1
15.	Системна фармакотерапія захворювань пародонта. Сучасні показання до застосування антибактеріальних, протизапальних та інших лікарських засобів. Фармакологічні взаємодії, безпека, антимікробна резистентність. Доказова оцінка ефективності системної терапії.	1
16.	Сучасні підходи до лікування рецесій ясен та гіперестезії дентину. Біологічні механізми, методи консервативної та хірургічної корекції, критерії оцінювання клінічних та пацієнт-орієнтованих результатів.	1
17.	Персоналізоване ведення пацієнтів із захворюваннями пародонта та коморбідною патологією. Вплив захворювань внутрішніх органів і систем, медикаментозної терапії та модифікованих факторів ризику на перебіг і результати лікування.	1
18.	Сучасні технології в комплексному лікуванні захворювань пародонта. Лазерні та ультразвукові технології, фотодинамічна терапія, плазмотерапія та інші ад'ювантні методи. Доказова оцінка ефективності й безпеки. Підтримувальна терапія, профілактика та довготривалий моніторинг результатів.	2
	Всього	26
Модуль 3. «Захворювання слизової оболонки порожнини рота»		
1.	Сучасні уявлення про анатомо-фізіологічні та гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Анатомо-	1

	фізіологічні та гістологічні особливості, механізми місцевого захисту, взаємодія епітелію, мікробіому та імунної системи. Сучасні підходи до клінічного обстеження пацієнтів із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота. Первинні та вторинні морфологічні елементи уражень.	
2.	Травматичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Механічна, хімічна, термічна, електрична та променева травма: сучасні уявлення про механізми uszkodження та репарації. Диференційна діагностика, оцінювання тяжкості уражень, сучасні принципи лікування та профілактики.	2
3.	Аутоінфекційні захворювання слизової оболонки порожнини рота. Герпесвірусні, афтозні та виразково-некротичні ураження: сучасні концепції етіології, патогенезу та імунної відповіді. Клінічна диференційна діагностика, сучасні методи лабораторної верифікації, доказові підходи до лікування та профілактики.	2
4.	Мікотичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Сучасні уявлення про мікробіом, колонізацію та патогенез мікотичних уражень. Клінічні форми, диференційна діагностика, лабораторна верифікація. Сучасні принципи локальної та системної фармакотерапії, особливості ведення пацієнтів груп ризику.	2
5.	Сучасні технології діагностики, лікування та профілактики вірусних уражень слизової оболонки порожнини рота. Молекулярно-генетичні та імунологічні методи діагностики, сучасні противірусні стратегії, вакцинопрофілактика. Критичний аналіз доказової бази інноваційних технологій.	2
6.	Бактеріальні інфекції з проявами на слизовій оболонці порожнини рота. Сучасні підходи до диференційної діагностики туберкульозу, сифілісу, дифтерії, гонококової інфекції та інших бактеріальних уражень. Лабораторна верифікація, інфекційний контроль і тактика лікаря-стоматолога.	2
7.	Системні захворювання та зміни слизової оболонки порожнини рота. Клінічні прояви захворювань травного каналу, серцево-судинної та ендокринної систем, хвороб крові та кровотворних органів, дефіцитних станів. Патогенетичні механізми, диференційна діагностика та роль стоматолога у ранньому виявленні системної патології.	1
8.	Аутоімунні та імунозапальні захворювання слизової оболонки порожнини рота. Пухирчатка, пемфігоїд, червоний плоский лишай, червоний вовчак та інші дерматози з ураженням слизової оболонки. Сучасні уявлення про патогенез, клінічні фенотипи, диференційна діагностика, імунопатологічні та гістологічні методи верифікації. Сучасні принципи терапії та міждисциплінарного менеджменту.	2
9.	Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота. Сучасні механізми гіперчутливості, медикаментозні стоматити, диференційна діагностика та принципи фармакотерапії. Невідкладні алергічні стани в стоматологічній практиці, алгоритми надання допомоги та профілактика повторних реакцій.	1
10.	Багатоформна ексудативна еритема та медикаментозно-індуковані реакції. Сучасні уявлення про патогенез, тригери та механізми епітеліального uszkodження. Диференційна діагностика багатоформної ексудативної еритеми, синдрому Стівенса-Джонсона та токсичного епідермального некролізу. Критерії тяжкості, тактика стоматолога та міждисциплінарне ведення.	1
11.	Рецидивні афтозні ураження слизової оболонки порожнини рота та синдром Бехчета. Сучасні концепції імунопатогенезу, фактори ризику та тригери. Диференційна діагностика з інфекційними, аутоімунними та системними захворюваннями. Сучасні підходи до лікування та профілактики рецидивів.	1

12.	Ураження слизової оболонки порожнини рота при екзогенних токсичних впливах, механізми токсичної дії важких металів, клінічні прояви, диференційна діагностика, лабораторна верифікація, принципи лікування та профілактики.	1
13.	Захворювання язика: сучасні підходи до діагностики та лікування. Десквамативний глосит, ромбоподібний глосит, складчастий та волосатий язик: сучасний погляд на етіологію, патогенез і клінічне значення. Неврогенні та функціональні розлади язика. Диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2
14.	Сучасні технології діагностики та лікування захворювань губ. Хейліти різного генезу, передракові та запальні ураження червоної кайми губ. Цифрова візуалізація, дерматоскопія, біопсія та гістологічна верифікація. Сучасні терапевтичні та хірургічні технології, оцінювання їх клінічної ефективності.	2
15.	Потенційно злоякісні ураження та новоутворення слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Сучасна термінологія та класифікація потенційно злоякісних уражень. Фактори ризику та молекулярні механізми канцерогенезу. Сучасні методи ранньої діагностики, візуалізації, біопсії та гістопатологічної верифікації. Принципи маршрутизації пацієнтів і міждисциплінарного лікування.	2
16.	Методи діагностики та лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота у контексті наукових досліджень. Критичний аналіз сучасних технологій та їх доказової бази. Обґрунтування вибору методів діагностики, лікування та оцінювання результатів відповідно до тематики власного наукового дослідження.	2
	Всього	26
	Усього за дисципліну	90

7. Теми лабораторних занять не передбачені програмою

8. Самостійна робота

Самостійна робота включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичної мети заняття, самостійне здобуття знань з тем, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці підсумкового контролю з дисципліни – іспиту.

№ п/п	Тема	Кількість год
Модуль 1. «Одонтопатологія в терапевтичній стоматології»		
	Перелік тем для самостійного позааудиторного вивчення	
1.	Валідність, відтворюваність і стандартизація клінічних індексів та діагностичних критеріїв у стоматологічних дослідженнях.	2
2.	Захист персональних даних, конфіденційність та етичні аспекти використання медичної документації в клінічних дослідженнях.	2
3.	Сучасні біомаркери та лабораторні методи оцінювання структурних змін твердих тканин зубів.	2
4.	Методи кількісного оцінювання зубної біоплівки та аналіз чинників, що впливають на результати досліджень її контролю.	2
5.	Мікробіом порожнини рота та його роль у формуванні карієсогенного потенціалу біоплівки: сучасні методи дослідження.	2

6.	Кількісні методи оцінювання карієсу та аналіз діагностичної точності сучасних технологій візуалізації.	2
7.	Доказова оцінка ефективності ремінералізовальних засобів і мінімально інвазивних методів лікування карієсу на основі систематичних оглядів і клінічних досліджень.	2
8.	Вплив методів препарування на мікроструктуру твердих тканин зуба та адгезивну взаємодію з реставраційними матеріалами.	2
9.	Клінічні критерії оцінювання якості реставрацій і виживаності реставраційних конструкцій у довгострокових дослідженнях.	2
10.	Аналіз причин невдач реставраційного лікування: методологія клінічного аудиту та оцінювання прогностичних чинників.	2
11.	Прогностичні моделі карієсогенного ризику: порівняльний аналіз валідованих інструментів та оцінювання їхньої клінічної значущості.	2
12.	Сучасні гістологічні, імуногістохімічні та молекулярні маркери запалення пульпи зуба.	2
13.	Доказова оцінка діагностичних тестів стану пульпи: чутливість, специфічність, прогностична цінність і відтворюваність результатів.	2
14.	Лікарські взаємодії, системні ризики та критерії безпеки місцевої анестезії у стоматологічних пацієнтів із супутньою патологією.	2
15.	Прогностичні чинники збереження життєздатності пульпи: порівняльний аналіз віддалених клінічних результатів біологічних методів лікування.	2
	Разом	30
Модуль 2. “Захворювання пародонта. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування та профілактика”		
	Перелік тем для самостійного позааудиторного вивчення	
1.	Міжнародна гармонізація термінології та класифікацій захворювань пародонта: порівняльний аналіз наукових підходів і проблеми їх практичного застосування.	2
2.	Преаналітичні чинники та методологічні вимоги до дослідження ротової рідини, слини й ясенної рідини.	2
3.	Діагностична точність пародонтологічних індексів та цифрових методів вимірювання: відтворюваність, валідність і стандартизація результатів.	2
4.	Диференційна діагностика локалізованих уражень ясен: клінічні ознаки, додаткові методи обстеження та діагностичні помилки.	2
5.	Вплив гігієни порожнини рота, харчування, тютюнокуріння та інших модифікованих чинників на клінічні прояви гінгівіту.	2
6.	Прогностичні маркери прогресування пародонтиту: порівняльний аналіз клінічних, лабораторних і рентгенологічних показників.	2
7.	Сучасні методи дослідження пародонтального мікробіому: культуральні, молекулярно-генетичні та метагеномні підходи.	2
8.	Об’єктивізація оцінювання тяжкості пародонтиту: кількісні показники втрати прикріплення, резорбції альвеолярної кістки та ризику прогресування.	2
9.	Біологічні механізми двобічного взаємозв’язку пародонтиту й системного запалення: роль запальних медіаторів та лабораторних біомаркерів.	2
10.	Диференційна діагностика дистрофічних, запально-дистрофічних і системно зумовлених уражень тканин пародонта: клінічні алгоритми та діагностичні критерії.	2

11.	Генетичні чинники та системні механізми рідкісних захворювань пародонта: можливості молекулярної діагностики й міждисциплінарної взаємодії.	2
12.	Критерії оцінювання відповіді на нехірургічне лікування пародонтиту: динаміка клінічних показників, визначення кінцевих точок і прогнозування результатів.	2
13.	Біологічні основи регенерації тканин пародонта: порівняльний аналіз регенеративних матеріалів, методів і критеріїв оцінювання результатів.	2
14.	Оцінювання функціональної стабільності зубів при захворюваннях пародонта: методи аналізу рухомості, оклюзійного навантаження та результатів шинування.	2
15.	Методологія довготривалого спостереження за пацієнтами з пародонтитом: оцінювання прихильності до підтримувальної терапії, рецидивів і факторів втрати досягнутого результату.	2
	Разом	30
Модуль 3. Захворювання слизової оболонки порожнини рота		
	Перелік тем для самостійного позааудиторного вивчення	
1.	Функції слизової оболонки порожнини рота: механізми епітеліального захисту, регенерації та підтримання тканинного гомеостазу.	2
2.	Експериментальні та клінічні моделі дослідження репарації слизової оболонки порожнини рота: критерії оцінювання загоєння та рубцювання.	2
3.	Діагностична цінність цитологічного дослідження, мікроскопії та молекулярних методів при інфекційних ураженнях слизової оболонки порожнини рота.	2
4.	Латентність і реактивація герпесвірусів: сучасні молекулярні механізми та чинники, що визначають рецидивування уражень слизової оболонки.	2
5.	Формування протигрибкової резистентності <i>Candida spp.</i> : механізми, методи лабораторного визначення чутливості та клінічне значення.	2
6.	Можливості та обмеження ПЛР, серологічних і культуральних методів у верифікації інфекційних захворювань із проявами в порожнині рота.	2
7.	Стоматологічні прояви дефіциту заліза, вітаміну B ₁₂ , фолатів та інших мікронутрієнтів: лабораторні маркери й алгоритми диференційної діагностики.	2
8.	Імунопатологічні механізми уражень слизової оболонки порожнини рота: роль цитокінів, аутоантитіл і клітинних механізмів запалення.	2
9.	Діагностика контактної алергії в стоматології: патч-тестування, оцінювання клінічної значущості результатів та ідентифікація причинно-значущих алергенів.	2
10.	Біомаркери системних медикаментозних реакцій із ураженням слизових оболонок: можливості лабораторної діагностики та критерії оцінювання тяжкості.	2
11.	Диференційна діагностика рецидивних виразкових уражень порожнини рота: алгоритми обстеження та критерії направлення до суміжних спеціалістів.	2
12.	Діагностичні критерії та клінічне значення морфологічних змін язика: взаємозв'язок місцевих проявів із системними й дефіцитними станами.	2
13.	Неінвазивні методи оцінювання уражень червоної кайми губ: можливості цифрової дерматоскопії, фотодокументування та кількісного аналізу зображень.	2

14.	Прогностичне значення гістопатологічних і молекулярних маркерів дисплазії епітелію та злоякісної трансформації уражень слизової оболонки порожнини рота.	2
15.	Методологія клінічних досліджень захворювань слизової оболонки порожнини рота: вибір кінцевих точок, стандартизація клінічних показників та оцінювання ефективності лікування.	2
	Разом	30
	Всього	90

Медична (лабораторна) практика за спеціальністю

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Прийом пацієнтів із одонтопатологією в клініці терапевтичної стоматології	10
2.	Прийом пацієнтів із захворюваннями пародонту в клініці терапевтичної стоматології	10
3.	Прийом пацієнтів із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота в клініці терапевтичної стоматології	10
4.	Підготовка та ведення документації при плануванні та виконанні науково-дослідної роботи	10
5.	Проведення експериментальних досліджень (робота з експериментальними тваринами в експериментально-біологічній клініці (віварій), робота на видалених зубах, тощо)	10
6.	Проведення лабораторних досліджень (мікробіологічних, імунологічних, гістологічних, патоморфологічних, тощо) відповідно до теми науково-дослідної роботи	10
	Всього	60

9. Індивідуальні завдання: підготовка доповідей до участі у наукових заходах, реферативних конференціях, тренінгах. Наукове практичне дослідження або огляд наукової літератури з актуальних проблем стоматології, написання тез доповідей або статей за результатами роботи, участь у клінічних розборах, науково-практичних конференціях, засіданнях, засвоєння ключових методів діагностики, засвоєння основних принципів надання стоматологічної допомоги.

9. Форма та методи навчання:

Форма навчання: очна (денна, вечірня), заочна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Методи навчання, спрямовані на активне навчання, критичний аналіз та інтеграцію знань:

1. Інтерактивні та проблемно-орієнтовані методи. Case Study складних клінічних випадків та за умов мультиморбідності. Проблемно-орієнтоване навчання: формулювання клінічних та наукових проблем, які вирішуються з використанням доказової бази. Семінари-дискусії: аналіз та критична оцінка останніх публікацій у провідних рецензованих медичних журналах.

2. Дослідницько-орієнтовані методи: розробка дизайну дослідження відповідно до наукового інтересу здобувача. Пошук, відбір статей та синтез доказів відповідно до теми

заняття.

3. Гостьові лекції/вебінари: залучення фахівців-практиків та вчених, які представляють інноваційні методи в стоматології.

Засоби навчання, спрямовані на активне навчання, критичний аналіз та інтеграцію знань:

1. Платформи для організації навчання (Microsoft Teams): розміщення клінічних кейсів, презентацій тощо. Системи відеоконференцій (Zoom, MS Teams).
2. Електронні бібліотеки й клінічні ресурси (PubMed, Scopus, Web of Science, Cochrane Library, NEJM Clinical Case). Клінічні довідники та протокольні ресурси: UpToDate, BMJ Best Practice, Medscape, національні протоколи МОЗ. Електронна бібліотека ВНМУ.
3. Цифрова клінічна діагностика та візуалізація: перегляд медичних зображень у форматі DICOM (КТ/МРТ, рентгенограми).
4. Віртуальні пацієнти / сценарії для відпрацювання клінічного мислення та тактики ведення (Body Interact)
5. Інструменти для наукової роботи (SPSS, Excel): аналіз результатів клінічних та експериментальних досліджень. Бібліографічні менеджери: Mendeley, Zotero, EndNote – оформлення посилань, робота з літературою.
6. Платформи для наукометрії: профілі ORCID, Google Scholar, ResearchGate, Scopus Author ID – для роботи над публікаційним профілем.
7. Цифрові інструменти комунікації й зворотного зв'язку: інтерактивні сервіси (Mentimeter, Slido, Kahoot): експрес-тестування, обговорення клінічних рішень, анонімний фідбек.

10. Методи контролю та критерії оцінювання:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до цілей і завдань теми та спрямований на оцінювання рівня сформованості клініко-аналітичних, дослідницьких і професійно-комунікативних компетентностей здобувачів.

У межах поточного контролю застосовуються такі методи:

- тестування та письмове/усне опитування з акцентом на аналіз клінічних ситуацій;
- розв'язання проблемно-орієнтованих завдань, що передбачають обґрунтування клінічних рішень на основі доказової медицини;
- контроль і експертна оцінка практичних навичок, зокрема інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних досліджень;
- аналіз клінічних кейсів із формуванням аргументованих клініко-наукових висновків.

Оцінювання результатів поточного контролю здійснюється за традиційною п'ятибальною шкалою відповідно до чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту на третьому році навчання. Іспит має комбіновану структуру та включає:

Теоретичну частину: обговорення питань щодо етіології, патогенезу, механізмів розвитку захворювань зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота, сучасних класифікацій, методів діагностики та принципів лікування відповідно до актуальних клінічних рекомендацій.

Клінічний кейс-менеджмент: аналіз складного клінічного випадку з терапевтичної стоматології, зокрема за наявності коморбідної патології, ускладненого або резистентного перебігу захворювання, з обґрунтуванням діагностичної та лікувальної тактики на засадах доказової медицини.

Науково-аналітичний компонент: аналіз та обговорення актуальних наукових публікацій за останні 2-3 роки за тематикою дисертаційного дослідження аспіранта з оцінюванням їхньої наукової значущості та можливостей практичного застосування отриманих результатів.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного, проміжного та підсумкового контролю

Знання здобувача освіти оцінюють згідно з чинним «Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» за традиційною оцінкою (4-ти бальна система) з дотриманням усіх принципів академічної доброчесності. Відповідальність за порушення академічної доброчесності забезпечується виконанням заходів відповідно Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. Рівень підготовки здобувача визначається за допомогою усного/письмового опитування, тестового контролю, розв'язування ситуаційних задач/клінічних кейсів різного рівня складності та інших видів завдань відповідно до вимог конкретного освітнього компонента.

Знання здобувача освіти з теми оцінюють традиційною оцінкою згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Поточний контроль засвоєння змістових модулів здійснюється по їх завершенню на підставі усної відповіді на питання до підсумкового заняття відповідного змістового модуля, складання практичних навичок та комп'ютерного тестування. Знання студента зі змістового модулю оцінюють традиційною оцінкою (4 - бальна система), яка вираховується, як середнє арифметичне.

Проміжний контроль – залік – зараховують якщо здобувач освіти засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття, та відвідав лекційний курс та немає академічної заборгованості.

Контроль самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Темі, які виносяться лише на самостійну позааудиторну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються на підсумковому занятті того змістового модуля, до якого вони належать.

Контроль **індивідуальної роботи здобувача** відбувається при підготовці та проведенні відповідних заходів (конференцій, олімпіад), а також при представленні результатів виконаної роботи, оцінюється до 12 балів.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту під час екзаменаційної сесії, який включає усну відповідь на завдання екзаменаційного білету, аналіз складного клінічного випадку з терапевтичної стоматології, аналіз та обговорення актуальних наукових публікацій за останні 2-3 роки за тематикою дисертаційного дослідження аспіранта.

Оцінювання усної/письмової відповіді/виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу освіти, який глибоко і всебічно засвоїв теоретичний матеріал, грамотно і логічно його викладає. Він може вільно оперувати термінологією, чітко відповідає на нестандартні питання за темою заняття, уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про опанування рекомендованої літератури та здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу освіти, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно його викладає, не допускає істотних неточностей при відповіді, допущені неточності виправляє самостійно, уміє розкрити тему з позицій її медичного значення та практичного застосування, але при цьому відповіді не виходять за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який знає базові поняття та визначення з вивченої теми, але допускає значні неточності або має труднощі при формулюванні відповіді, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який не знає теоретичних основ теми, допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної діяльності.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу, який, знає хід та проведення навички, демонструє її правильне виконання, правильно інтерпретує результат, дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу, який допускає неточності при виконанні навички, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при його виконанні, не може продемонструвати повну правильну послідовність дій, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, допускає порушення деонтологічних норм.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу, який не може продемонструвати виконання практичної навички, не розуміє її суті, допускає грубі порушення деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтом.

При **дистанційному навчанні** – виявляється знання алгоритму практичних завдань та застосування його в змодельованій клінічній ситуації

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу освіти, який при проведенні тестового контролю допускає не більше 10 % неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу освіти, який під час тестового контролю допускає не більше 20 % помилок (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання практично/клінічно/професійно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який робить помилки не більш, ніж в 40 % тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79 %). Під час розв'язання практично/клінічно/професійно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60 % тестових завдань. Під час розв'язання практично/клінічно/професійно-орієнтованих завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання при вирішуванні ситуаційних завдань

Оцінка «**відмінно**» ставиться здобувачу освіти, який вільно і правильно вирішує стандартні і нестандартні ситуаційні завдання: вірно визначає проблему та представляє шляхи її вирішення, правильно обґрунтовує свою відповідь, може запропонувати кілька шляхів вирішення проблеми (*дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом - для спеціальностей галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»).

Оцінка «**добре**» ставиться здобувачу освіти, який правильно вирішує типові ситуаційні завдання, при цьому може припускатися несуттєвих помилок і неточностей: проблема

виявлена, але не повністю розкрита, можливі незначні помилки у шляхах її вирішення; здобувач освіти обґрунтовує свою відповідь, але не в повній мірі (*дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом - для спеціальностей галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»).

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який в цілому вирішує проблему, але припускається декількох більш суттєвих помилок при вирішенні задач: проблема виявлена та вирішена частково, виникають складності при обґрунтуванні прийнятого рішення (*в цілому дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом - для спеціальностей галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»).

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який не розуміє суті вказаної проблеми, не може дати правильної відповіді на завдання; (допускає грубі порушення деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтом- для спеціальностей галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»).

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Оцінювання самостійної роботи здобувачу освіти здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, тестування або розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування.

Самостійна робота студента оцінюється під час проведення підсумкових занять засвоєння модулів дисципліни шляхом усного опитування або розв'язання тестових завдань з тем, які не ввійшли до плану аудиторних занять. Оцінювання підготовлених повідомлень, презентацій з обраної теми здійснюється традиційною оцінкою.

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу освіти, який глибоко і всебічно розкрив проблему, логічно виклав основні питання, навів приклади із сучасних медичних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу освіти, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно розкрив основні питання теми та її медичне значення, але при цьому не виходив за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який розкрив базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкрив її повністю, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, робота якого не відповідає темі, є ознаки плагіату, відсутнє розуміння предмета, вимоги ігноровані, рівень умінь/навичок незадовільний.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти (якщо вона передбачена в п. 9)

Бали за індивідуальну роботу (ІР) нараховують здобувачеві лише за успішного виконання та захисту.

Кількість балів, яку нараховують за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але становить не більше 12 балів. Їх додають до суми балів, набраних ЗО за поточну навчальну діяльність, або до підсумкового балу з дисципліни (за участь та перемогу в університетських, всеукраїнських та міжнародних олімпіадах, наукових конференціях, за наявності друкованих робіт за тематикою дисципліни).

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (іспиту)

Кафедра формує екзаменаційні білети з переліку завдань (теоретичні питання, ситуаційна задача, виконання практичної навички, набір тестів), оцінка за кожне з яких складає від 0 до 20 балів (максимальна кількість балів 80).

Для освітніх компонентів **клінічного спрямування**: розуміння зв'язків з фундаментальними медичними дисциплінами (0-5), володіння базовою інформацією стосовно питання (0-5), володіння інформацією стосовно сучасного стану питання (новітні методики, стандарти, протоколи тощо) (0-5), розуміння практичного значення питання (0-3), стиль викладу матеріалу, комунікація (0-2).

Критерії для оцінки ситуаційної задачі: інтерпретація даних анамнезу (0-3), об'єктивних показників (0-3), лабораторних тестів (0-3), методів інструментальної діагностики (0-3), формулювання синдромного чи нозологічного діагнозу (0-3), призначення лікування, в т.ч. невідкладної допомоги, профілактики, реабілітації (0-5).

Критерії для контролю практичної навички: розуміння суті процедури чи методики (0-3), правильність виконання всіх етапів (0-5), дотримання їх послідовності (0-3), інтерпретація власних дій (0-3), самозахист та безпечність для пацієнта (0-3), самостійність (0-3).

Критерії для контролю діагностичної процедури: розуміння суті і порядку виконання процедури чи методики (0-5), правильність інтерпретації результату (0-5), клінічне трактування результату (0-5), володіння термінологією (0-2), самозахист та безпечність для пацієнта (0-3).

12. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль проводиться у вигляді іспиту після вивчення дисципліни в 6 семестрі.

13. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Нарахування балів за результати всіх видів навчальної діяльності здобувачів освіти проводять згідно з чинним Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Складовими оцінки за дисципліну, підсумковим контролем якої є іспит, є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80) та індивідуальну роботу студента (від 6 до 12 балів). Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок наступним чином: 50-60 балів - оцінка «3»; 61-70 балів - оцінка «4»; 71-80 балів - оцінка «5».

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль, індивідуальну роботу здобувача та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість. Сумарні результати балів за всі види навчальної діяльності відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. чинне Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційного заліку	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення:

1. Презентаційні та мультимедійні матеріали лекцій, підготовлені з урахуванням сучасних наукових даних, клінічних рекомендацій і принципів доказової медицини.
2. Робоча програма та силабус навчальної дисципліни.
3. **Клінічні настанови:** актуальні міжнародні та національні клінічні настанови й рекомендації з терапевтичної стоматології, зокрема EFP, AAP та інших профільних професійних організацій.
4. **Електронні бази даних:** PubMed, Scopus, Web of Science, UpToDate, ScienceDirect.
5. Матеріали з академічної доброчесності та дослідницької етики.

Перелік навчального обладнання та технічних засобів навчання:

- комп'ютери з доступом до мережі Internet;
- стоматологічне обладнання та інструментарій кафедри терапевтичної стоматології, клінічних баз і науково-дослідної лабораторії ВНМУ;
- діагностичне обладнання для обстеження пацієнтів із захворюваннями твердих тканин зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота.
- цифрові інструменти.

15. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Матеріали лекцій кафедр терапевтичної, хірургічної та ортопедичної стоматології.
2. Терапевтична стоматологія: у 4 томах: підручник. Т.1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, Л. Ф. Сідельнікова та ін.; за ред. А. В. Борисенка. - 4-е вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 456 с.
3. Терапевтична стоматологія: У 4-х томах: підручник. Т.2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис. – 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. – К., 2020. – 592с.
4. Терапевтична стоматологія. Том 3. Захворювання пародонта: Підручник у 4 томах, том 3 присвячений захворюванням пародонта. Автори: М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко та інші; за редакцією А.В. Борисенка. Видання друге, перероблене і доповнене. – 2020. – 664 с.
5. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. – 2-е видання. – К. «Медицина». – 2021. – 640 с.

Допоміжна:

6. Щелепно-лицева хірургія: підручник / О.О. Тимофєєв. – 3-є видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2022. – 792 с. (чорно-білі) + 40 кольор.
7. Ортопедична стоматологія. Національний підручник: за ред проф. Рожка М.М., проф. Неспрядька В.П. 2020 Підручник / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько, І.В. Палійчук та ін.: за ред М.М. Рожка, В.П. Неспрядька. – К. ВСВ «Медицина», 2020. – 720 с.
8. Пропедевтика терапевтичної стоматології. Навчально-методичний посібник / М.Ю. Гончарук-Хомин, О.Я. Білінський, І.Ю. Гангур. – 2024 року.
9. Терапевтична стоматологія: Захворювання пародонта : навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / М. Ю. Гончарук-Хомин, М. І. Балега. – Ужгород, 2024. – 85 с.
10. Терапевтична стоматологія: Патологія пародонту та СОПР : навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / Гончарук-Хомин М.Ю., Ньорба Бобиков М.М. – Ужгород:, 2024. – 177 с.
11. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 1. Карієс та його ускладнення: навчальний посібник / П.М. Скрипников, К.О. Удальцова, В.І. Шинкевич, О.А. Писаренко, Л.М. Хавалкіна, Ю.В. Тимошенко, С.І. Геранін. – Полтава: Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), 2023.
12. Практична пародонтологія: 2-е видання / Кеннет Ітон, Філіп Овер. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2023. – 335 с. (кольорові).
13. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: 14-е видання: в 2-х томах, переклад / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін. – К. «Медицина». – 2025. – 1543 с.
14. Профілактика стоматологічних захворювань: Підручник для підготовки студентів, лікарів-стоматологів-інтернів та практикуючих лікарів-стоматологів. Автори: Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Кулай та інші.
15. Кіцера Н. І., Ковальчук Л. Є., Рожко М. М. Генетична патологія і її стоматологічні прояви. Навчальний посібник для стоматологів, сімейних лікарів, генетиків. Івано-Франківськ – Львів. «Фоліант», 2021. – 240 с.
16. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. – 5-е видання. – К. «Медицина». – 2023. – 560 с.
17. Кандидоз порожнини рота: діагностика і лікування / Фесенко В.І., Глазунов О.А. – «Новий світ-2000». – 2023. – 235 с.
18. Антибактеріальна терапія в стоматології / Петрова Т.А., Островська Г.Ю., Луценко Р.В. та ін. – «Магнолія». – 2023. – 296 с.
19. Клінічна фармакологія: навчальний посібник / М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьєва та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 335 с. (чорно-білі).
20. Фармакологія: підручник / І.В. Нековаль, Т.В. Казанюк. – 10-те вид., переробл. і доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 552 с.
21. Фармакологія за Рангом і Дейлом: пер. 9-го агл. вид. у 2 томах. Т.2 / Джеймс М. Ріттер, Род Флавер, Грем Гендерсон, Юн Конг Лоук, Девід Мак'юен, Гамфрі П. Ранг; наук. ред. пер. : Ганна Зайченко, Микола Хайтович. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 342 с.
22. Фармакотерапія з фармакокінетикою: підручник для здобувачів закл. вищ. освіти / І. В. Кіреєв, О. О. Рябова, Н. В. Жаботинська та ін.; за ред. І. В. Кіреєва. — Самост. електр. вид. — Харків : НФаУ, 2023. — 378 с.
23. Фармакотерапія в нейростоматології: Навчальний посібник / Луценко Р.В., Капустник Ю.О., Сидоренко А.Г. – Львів: "Магнолія 2006", 2024. – 328 с.

24. Моделювання анатомічної форми зубів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних, А.М. Бібик, С.Б. Костенко. – 2-е видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2025. – 352 (чорно-білі) + 20 кол.
25. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник / Л.Я. Яковенко, В.Г. Черкасов, І.Л. Чехова та ін. – 2-е видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2022. – 496 с. (кольор.).
26. Судова стоматологія: підручник / Б.В. Михайличенко, А.М. Біляков, В.В. Франчук. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». - 2024. – 263 (ч-б) + 4 кол.
27. Техніка виготовлення знімних протезів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних. – 3-є видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 264 (чорно-білі) + 32 кол.
28. Лабораторні етапи виготовлення ортопедичних конструкцій зубних протезів: навчально-наочний посібник / М.М. Рожко, Т.М. Дмитришин, І.В. Палійчук та ін. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 222 с. (кол.)
29. Propaedeutics of therapeutic dentistry. The textbook for higher education applicants of dental and foreign faculties of higher education institutions of Ministry of health of Ukraine/ I.M. Tkachenko, I.Y. Marchenko, M.A. Shundryk, Z.Y. Nazarenko, S.A. Pavlenko, O.V. Pavlenkova, A.I. Sydorova, Y.Y. Vodoriz, N.M. Brailko / “Magnolia 2006”, 2023. – 423p.
30. Tetyana Zaporozhets, Olena Tkachenko, Svitlana Tryniak. Dental Physiology. Study manual in English.-Lviv: “Magnolia 2006”, 2023. – 166 p.
31. Kaskova L.F., Yanko N.V. Preclinical manual of paediatric therapeutic dentistry. – Lviv: «Magnolia 2006», 2024. – 108 p.
32. Diagnosis and Management of Oral Mucosal Lesions. An Issue of Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America / / by Neel Bhattacharyya (Editor), Donald Cohen (Editor), Elsevier; 1st Edition, 2023. – 240 p.
33. A Guide to Clinical Differential Diagnosis of Oral Mucosal Lesions / Michael W. Finkelstein; Emily Lancel; John W. Hellstein, 2023. – 95 p.
<https://assets.ctfassets.net/nglyjmvvpp62/78XdWWzSRvvWBIAocvuJKL/b232c1ed3b75f84bdd6654e3669100/ce110.pdf>
34. Romanos G. E. Advanced Laser Surgery in Dentistry. – John Wiley & Sons, 2021.
35. Enno Schmidt. Diseases of the Oral Mucosa. – 2021. – 550 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-82804-2>
36. Gehrig, Jill S, and Daniel E Shin. Foundations of Periodontics for the Dental Hygienist. Sixth edition. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning, 2023.

Нормативні документи:

1. Стандарт медичної допомоги «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
2. Клінічна настанова, заснована на доказах «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
3. Стандарт медичної допомоги «Карієс зубів» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
4. Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс зубів» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
5. Стандарти медичної допомоги «Дентоальвеолярна травма» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 17 лютого 2023 року № 314).
6. Стандарт медичної допомоги «Раціональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.08.2023 № 1513).

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Сайт кафедри <http://www.vnmu.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://www.library.vnmu.edu.ua>
3. Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>
4. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
7. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/5]
8. Українська академія парадонтологів: <https://uaperio.org>
9. Українська асоціація парадонтологів: <https://aiukraine.com.ua>
10. Асоціація стоматогів України: <https://www.udenta.org.ua>
11. Англomовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій:
<http://www.pubmed.com>
12. Англomовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:
<https://emedicine.medscape.com>